

Handlingsplan

för drogfritt gymnasium

Handbok för personal och elever på Ystad Gymnasium

Information till vårdnadshavare och elever

Upprättad av Gymnasienämnden
Reviderad 2025-10-21



DROGFRITT GYMNASIUM

Utbildningsförvaltningen prioriterar drogförebyggande arbete och vill genom handlingsplanen för ett drogfritt gymnasium visa på ett gemensamt förhållningssätt i mötet med personal, elever och vårdnadshavare.

Alkohol-, drog- och tobakspolicyn gäller alla elever inom Ystad Gymnasium. Ystad Gymnasium har ett ansvar att motverka tobaksbruk och alkohol- och drogmissbruk. Detta ska ske genom ett hälsofrämjande arbete vilket innebär att skolan ska skapa en skyddande och god arbetsmiljö där alla trivs och får en möjlighet att utvecklas och lyckas.

Vad är en drog?

Med droger avses här tobak, alkohol och narkotika. I begreppet narkotika inkluderas fortsättningsvis dopingpreparat, läkemedel (icke medicinskt betingat bruk), inandning av gaser från kemiska preparat i berusningssyfte samt övriga medel som intas i berusningssyfte. Även E-cigarettor och vitt snus räknas som en drog.

Lokaler

Bruk av tobak, alkohol och narkotika får inte ske i lokaler eller på skolgårdar med verksamhet för barn och ungdomar (undantag från detta förbud är sådan hantering av alkohol som sker inom ramen för den utbildning som bedrivs och som är obligatorisk enligt kursplaner på Restaurang- och livsmedelsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet samt inom naturvetenskaplig utbildning).

DU SOM ARBETAR med ungdomar på Ystad Gymnasium ska bidra till att målen för det tobaks-, alkohol- och drogförebyggande arbetet uppfylls. Denna handlingsplan ska hjälpa personal och andra vuxna att vara tydliga mot elever när det gäller regler kring tobak, alkohol och narkotika.

Förhållningssätt för personal

- Personalen skall vara tobaksfri (gäller cigaretter, E-cigarettor, snus, vitt snus) i sina möten med elever.
- Rökförbud gäller under arbetstid för all personal anställd i Ystads kommun (Rökfri arbetstid, KF 100318).
- Personal får inte vara påverkad av alkohol eller narkotika i tjänsten (KF 12109).

SYFTE

Ystad Gymnasium är en stödjande miljö för hälsa.

Syftet med handlingsplanen är att arbeta för en drogfri uppväxt, förhindra missbruk, främja hälsa, förhindra tillbud och olyckor samt att motverka konflikter och utslagning bland elever på grund av drogmissbruk.

Denna handlingsplan grundar sig på en kombination av omtanke, tydliga regler, konsekvenser och stöd för att uppnå en hälsosam och säker arbetsplats för alla på Ystad Gymnasium.

Mål för tobaks-, alkohol och drogförebyggande arbete i Ystads kommun

1. Inga elever under 18 år använder tobak eller alkohol
2. Tobaks- och alkoholkonsumtionen hos unga vuxna minskar
3. Ystad är en kommun fri från narkotika och andra droger.

Ystad Gymnasiums mål

1. Ingen ska utsättas för passiv rökning - gäller cigaretter & E-cigarettor.
2. Inga elever använder tobak (gäller även E-cigarettor, snus, vitt snus) på skolans område
3. Skolans område och skoltid är alkoholfri
4. Skolans område och skoltid är drogfri
5. Spridning av droger bland elever ska uppmärksammas och polisanmälas.

Rutiner för förebyggande arbete

Ystad Gymnasium arbetar förebyggande genom att tidigt uppmärksamma personer som riskerar sin hälsa och utveckling på grund av bruk och missbruk av tobak, alkohol och andra droger.

Samarbete med elev och vårdnadshavare

- Rektor informerar om skolans handlingsplan på informationsmötet vid terminsstart och därefter i början av varje nytt läsår.
- Mentor informerar eleverna om handlingsplanen.
- Handlingsplanen diskuteras i skolrådet en gång per läsår och därefter informeras samtliga elever och lärare.
- Frivilliga slumpvis utvalda arbetsrelaterade drogtestar (tester kopplade till elevers APL) kan genomföras för att tidigt upptäcka narkotikamissbruk, då användande av narkotikaklassade preparat ökar risken för arbetsrelaterade olyckor och är en avgörande faktor när det gäller ohälsa.

Samarbete med närsamhället

- Elevernas möjligheter till rökning reduceras genom att fältgruppen informerar närliggande butiker om skolans handlingsplan.
- För att begränsa tillgängligheten till narkotika och andra droger kan brottsförebyggande sök med narkotikahund genomföras på skolan i samarbete med polisen. Sök med narkotikahund kommer i första hand ske då elever inte befinner sig på skolan.
- Miljöförbundet har tillsyn över att skolgårdar är rökfria och kontrollerar då t.ex. om skyltar om rökförbud finns uppsatta och att askkoppar inte finns. Miljöförbundet har tillsammans med polismyndigheten tillsyn vid butiker som säljer tobak och kontrollerar då bl.a. hur 18-årsgränsen tillämpas, om reklamen är återhållsam och om det finns skyltar.

TOBAK

Rutiner vid tobaksanvändning på skolans område

Vad gör jag om...

...jag misstänker eller upptäcker att en elev röker /snusar på skolgården?

1. Jag talar med eleven och informerar om att rökförbud gäller på skolans område.

Tobaksavvänjning erbjuds av skolsköterska vid behov och tillfälle för uppföljning bokas.

ALKOHOL

Rutiner vid misstanke om alkoholanvändning på skolans område

Vad gör jag om...

...jag misstänker eller upptäcker att en elev är påverkad av eller dricker alkohol under skoltid eller i anslutning till skolan?

1. Jag talar med eleven och kontaktar klassföreståndare/mentor, rektor eller elevhälsopersonal.
2. Jag tar hand om eleven och tar eleven åt sidan – om möjligt avskilt. Personal stannar hos eleven hela tiden.
3. Jag ser till att vårdnadshavare till omyndig elev kontaktas omgående.
4. Vårdnadshavare uppmanas att hämta sitt barn på skolan så att eleven kommer hem på ett säkert sätt om eleven är påverkad. Vårdnadshavare uppmanas kontakta sjukvården vid behov.
5. En skriftlig orosanmälan till socialtjänsten görs av berörd personal. Socialtjänsten gör en bedömning av elevens situation. Elevhälsopersonalen erbjuder ett stödsamtal.

ANDT i undervisningen

- Gymnasieskolan ansvarar för att varje elev har kunskap om förutsättningar för en god hälsa samt har förmåga att kritiskt granska och bedöma det han eller hon ser, hör och läser för att kunna diskutera och ta ställning i olika livsfrågor och värderingar. Rektor ansvarar för att eleverna får kunskap om sex och samlevnad, konsument och trafikfrågor samt riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger (Gy 11).
- Film för real är en preventiv metod som kan användas i grund- och gymnasieskolan för olika teman och anpassat efter önskemål (se mer på www.ystad.se).
- WHO:s tobaksfria dag den 31/5 och tobaksfria veckan (vecka 47) uppmärksammas med någon aktivitet.
- Fältgruppen tillsammans med folkhälsostrategen erbjuder fortbildning i ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak) vid behov eller efterfrågan.

NARKOTIKA

Rutiner vid misstanke om narkotikaanvändning

Vad gör jag om jag misstänker att en elev är påverkad av narkotika eller dopingpreparat under skoltid?

1. Jag kontaktar omgående rektor/skolledning och/eller skolsköterska/kurator.
2. Skolsköterska/kurator (i samråd med rektor) kontaktar eleven för samtal kring misstanken.
3. Rektor (eller personal utsedd av rektor) tar kontakt med omyndig elevs vårdnadshavare.
4. Skolan erbjuder eleven att lämna drogtest som skolan, via kurator, bokar på Nova Capio Företagshälsovård.
5. Om elev nekar till att lämna drogtest och misstanke om drogpåverkan kvarstår, kontaktas polis.
6. Orosanmälan görs till socialtjänsten oavsett ålder.

NARKOTIKA

Rutiner vid misstanke om narkotikaanvändning

Vad gör jag vid konstaterat narkotikamissbruk eller dopingpreparat i skolan?

1. Rektor kallar elev och vårdnadshavare till möte. Vid mötet erbjuds eleven att lämna drogtest via skolan.
2. Socialtjänsten kontaktas och vid misstanke om brott görs polisanmälan.
3. Om det bedöms nödvändigt för att garantera trygghet och studiero kan rektor besluta om att med omedelbar verkan stänga av elev enligt 5 kap. 17 §, 19 § skollagen. Gymnasienämnden prövar ärendet om avstängningen ska förlängas.

Vad gör jag om... ...jag får kännedom om innehav av olagligt preparat?

1. Jag talar med eleven och kontaktar omgående rektor/skolledning som gör polisanmälan vid misstanke om narkotikabrott. Polisen konsulteras kring fortsatt hantering.

VAD SÄGER LAGEN?

TOBAKSLAGEN är en minimumlag och i den står det bland annat att alla lokaler som barn och unga använder ska vara rökfria, det gäller även skolans område utomhus. Syftet med lagen är att skydda barn och unga från tobak och passiv rökning.

ALKOHOLLAGEN innebär att försäljning av alkoholdrycker till personer under 20 år är förbjuden, om det inte gäller servering på restaurang eller försäljning av folköl (18- årsgräns).

NARKOTIKALAGEN säger att den som innehar, brukar eller befattar sig med narkotika, om gärningen är uppsåtlig, döms för narkotikabrott.

SKOLLAGEN OCH SOCIALTJÄNSTLAGEN innebär att all personal som arbetar med barn och ungdom är skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten vid misstanke om att barn/ungdom far illa. Barn och ungdomar kan också fara illa på grund av sitt eget beteende, exempelvis på grund av missbruk och annat självdestruktivt beteende. Även uppgifter som en anmälningsskyldig person har fått av en annan person kan vara grund för att göra en anmälan om det leder till att den anmälningsskyldiga personen misstänker att barnet far illa.

ARBETSMILJÖLAGEN säger att skolan och fritidsgården ska ha en bra arbetsmiljö och är skyldiga att förebygga ohälsa och olycksfall.

BARNKONVENTIONEN Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

ORDNINGSLAGEN 1 kap § 2. Skolan är ingen allmän plats och därför ska obehöriga personer avvisas.

STRATEGI

Skolchef för gymnasie- och vuxenutbildning tillsammans med rektorer ansvarar för att samtlig personal i skolan får kunskap om handlingsplanen.

Handlingsplan för drogfritt gymnasium finns tillgänglig på hemsidan.

Rektor tillsammans med elevhälsan ser till att handlingsplanen är ett levande dokument i vardagen och välkänt av alla parter.

UPPFÖLJNING

Handlingsplanen för drogfritt gymnasium utvärderas årligen. En sammanställning sänds till folkhälsostateg på Utbildningsförvaltningen vid slutet av varje läsår.

Tobaks-, alkohol- och narkotikabruket bland elever följs årligen upp av barn- och elevhälsan, i samverkan med skolan. Uppföljningen sker bland annat genom den hälsoenkät som besvaras av elever i årskurs 2.